

درس ۱۷: ویژگی های طبیعی آسیا

نکات مهم درس

قاره پهناور آسیا از **قطب شمال تا جنوب مدار استوا** امتداد یافته است، این قاره نسبت به مدار استوا در **نیمکره شمالی** و نسبت به نصف النهار مبدأ در **نیمکره شرقی** قرار دارد.

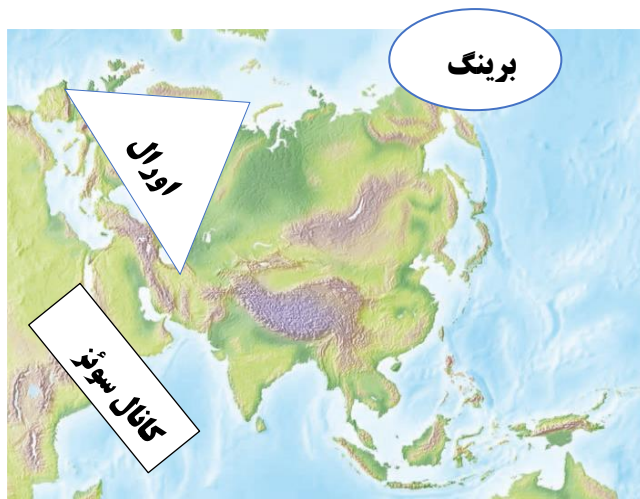

قاره آسیا از سمت **شمال** به اقیانوس منجمد شمالی از سمت **جنوب** به اقیانوس هند و از سمت شرق به اقیانوس آرام محدود می شود.

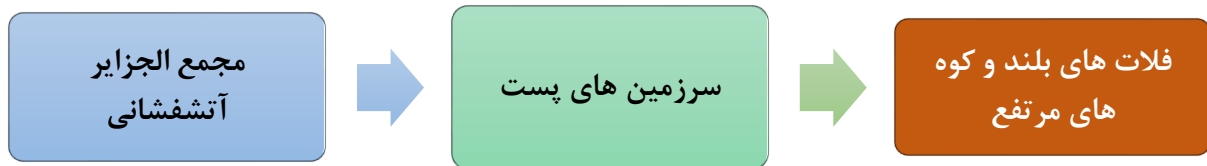
در بین قاره های جهان، تنها دو قاره **آسیا و اروپا** به هم چسبیده اند به همین دلیل، بعضی از جغرافیدانان این دو قاره را یک قاره دانسته و آن را **اوراسیا** نامیده اند.

قاره آسیا وسیع ترین قاره جهان است.

قاره آسیا از طریق **تنگه برینگ** از آمریکای شمالی و از طریق **کانال سوئز** از قاره آفریقا جدا می شود. رشته کوه **اورال** مرز بین دو قاره آسیا و اروپاست.

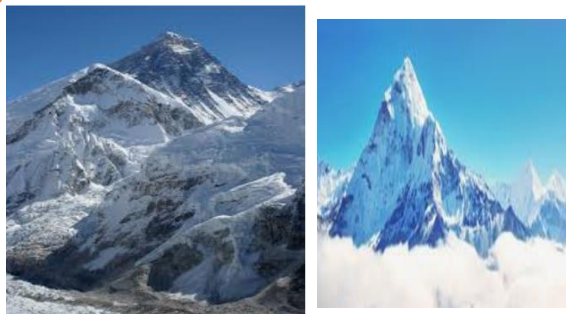
ناهمواری های قاره آسیا

۱. فلات های بلند و کوه های مرتفع

قله اورست (۸۸۴۸ متر) در رشته کوه **هیمالیا**، بلندترین قلّه جهان است و به **بام دنیا** معروف است.

فلات های آسیا به ترتیب از غرب به شرق عبارتند:
آناتولی، ایران، تبت، مغولستان

۲. سرزمین های پست

جلگه سیبری، جلگه گنگ و سند و جلگه چین در آسیا حاصل رودهای پرآب، قاره آسیا می باشند.

جلگه سیبری در شمال آسیا
از آبرفت رود ینی سئی
به وجود آمده است.

رودهای گنگ و سند از کوه های هیمالیا
سرچشمه گرفته و در شمال شبه جزیره
هند، جلگه گنگ و سند را به وجود می
آورند که بخشی از کشور پاکستان و
بنگلادش را در بر می گیرد.

از انباشته شدن آبرفت ها در مصب
رودها، سرزمین های مثلث شکلی به
وجود می آید که دلتا (\triangle) نامیده
می شود.

مصب رود

دلتاها زمین های مناسبی برای کشاورزی هستند و جمعیت زیادی را در خود جای داده اند، ساکنان دلتاها در معرض خطراتی مثل طوفان های دریایی، طغیان رود و سیلاب هستند.

دلتای بنگال از آبرفت رودهای گنگ، براهما پوترا، میگهنا و پدما پدید آمده است این دلتا قسمت اعظم خاک کشور بنگلادش را تشکیل می دهد.

یانگتسه، فرزند اقیانوس

جلگه بزرگ چین در شرق آسیا از آبرفت رود یانگ تسه کیانگ به وجود آمده است. رود یانگ تسه کیانگ طولانی ترین رود آسیاست.

۳. مجمع الجزایر آتشفشانی

در مشرق و جنوب شرقی آسیا به ویژه در کناره های اقیانوس آرام، که از ناهمواری های جوان محسوب می شود، کوه های آتشفشانی زیادی مشاهده می شود و زمین لرزه های بسیاری رخ می دهد. کشورهایی که در این منطقه واقع شده اند، در معرض بلایای طبیعی چون زمین لرزه، سونامی و فعال شدن کوه های آتشفشانی هستند.

ژاپن، فیلیپین و اندونزی مهم ترین مجمع الجزایر قاره آسیا هستند.

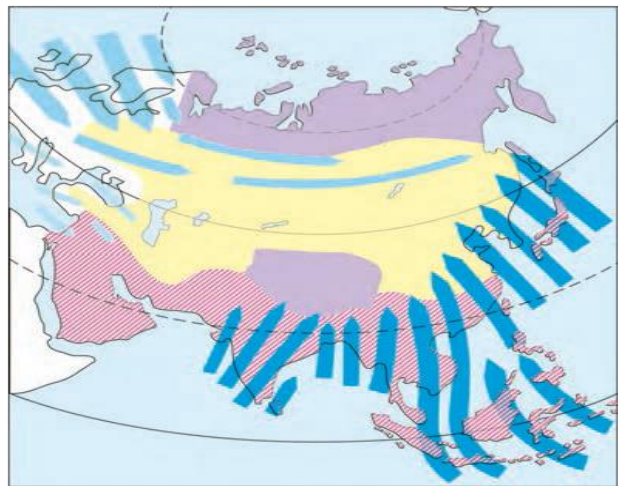

دما در بخش های مختلف قاره آسیا :

هوای بسیار سرد و یخبندان های طولانی در سرزمین های مجاور قطب شمال در سیبری

آب و هوای قاره ای یا بری در بخش های داخلی و مرکزی آسیا

آب و هوای گرم در سرزمین های مجاور دریاها

در آب و هوای قاره ای یا بری
زمستان ها بسیار سرد و
تابستان ها بسیار گرم و خشک

بارش در آسیا

آسیای مرطوب (سبز): سرزمین های شرق و جنوب شرقی آسیا

آسیای خشک: سرزمین های غربی و جنوب غربی آسیا

بادهای موسمی (مونسون) در اواخر بهار و فصل تابستان از اقیانوس ها به سمت خشکی می وزند و موجب ریزش باران فراوان در آسیای سبز می شوند.

کشاورزی در شرق و جنوب شرق آسیا به ریزش باران ها موسمی وابسته است و در صورت بارش کم یا نامنظم، کشاورزان خسارت می بینند. ریزش های شدید باران های موسمی موجب طغیان رودخانه ها و بروز سیل می شود.

عربستان، داخل فلات آناتولی و فلات ایران و آسیای مرکزی به ویژه بیابان گبی از نواحی خشک آسیا محسوب می شوند.